

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1So/30/2017
Identifikačné číslo spisu: 6016200833
Dátum vydania rozhodnutia: 14.08.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:6016200833.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a z členov Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Zuzany Ďurišovej, v právnej veci navrhovateľa: L. R., nar. XX. Y. XXXX, bytom Y. Š. XXX/XXX, Š., proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o výšku invalidného dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 26 Sa/35/2016-31 zoňa 21. septembra 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 26 Sa/35/2016-31 zo dňa 21. septembra 2017 p o t v r d z u j e.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Rozhodnutím z 13. apríla 2016 odporkyňa priznala navrhovateľovi podľa § 70 ods. 2 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení invalidný dôchodok od 30. januára 2015 vo výške 160,40 EUR mesačne, zvýšený na základe zákonnej valorizácie od 1. januára 2016 ba 161,40 EUR mesačne. Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X-N. z 18. augusta 2016 odporkyňa podľa § 112 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení zrušila svoje rozhodnutie z 13. apríla 2016 o priznaní invalidného dôchodku navrhovateľovi, pretože po opätovnom posúdení jeho zdravotného stavu po podaní odvolania došlo k zmene vysloveného posudkového záveru a dňom 30. januára 2015 bol konštatovaný 60 % pokles miery jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Dôsledkom zmeny v skutkových zisteniach bola nesprávnosť rozhodnutia z 13. apríla 2016, čo bolo dôvodom na jeho zrušenie.

Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X-N. zo 17. augusta 2016 odporkyňa priznala navrhovateľovi podľa § 70 ods. 2 a § 82 zákona o sociálnom poistení od 30. januára 2015 invalidný dôchodok vo výške 191,90 EUR mesačne, ktorý bol od 1. januára 2016 bol v rámci zákonnej valorizácie zvýšený na 192,90 EUR mesačne. V odôvodnení rozhodnutia citovala aplikované zákonné ustanovenia a konštatovala, že navrhovateľ bol v období, v ktorom bol nezaopatreným dieťaťom, uznaný invalidným na základe lekárskej správy posudkového lekára sociálneho poistenia z 10. augusta 2016 so 60 % mierou poklesu

jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Keďže okrem uvedeného má na území SR trvalý pobyt, priznala mu invalidný dôchodok dovŕšením fyzického veku 18 rokov, t.j. od XX. Y. XXXX a jeho sumu určila podľa § 73 ods. 4 zákona o sociálnom poistení ako súčin osobného mzdového bodu v hodnote 0,67, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok s pripočítaním obdobia dôchodkového poistenia od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku, celkom v rozsahu 44,0302 rokov, aktuálnej dôchodkovej hodnoty platnej a určenej zákonom k 30. januáru 2015 vo výške 10,6865 a percentuálneho poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Takto dospela k sume invalidného dôchodku navrhovateľa vo výške 189,20 EUR mesačne, ku ktorej pripočítala valorizačné zvýšenie patriace ku dňu priznania (2,70 EUR mesačne), čím dospela k sume jeho invalidného dôchodku vo výške 191,90 EUR mesačne. Túto sumu ďalej od 1. januára 2016 valorizovala o 1,- EUR podľa valorizačných opatrení Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, citovaných v odôvodnení napadnutého rozhodnutia na 192,90 EUR mesačne.

Po podaní opravného prostriedku navrhovateľom pôvodne proti rozhodnutiu odporkyne z 13. apríla 2016 z dôvodu nesúhlasu s priznaným 50 % poklesom jeho pracovnej schopnosti a pochybnosti o objektívnom posúdení jeho zdravotného stavu posudkovým lekárom pobočky Sociálnej poisťovne, pretože postihnutý je od narodenia, má nefunkčnú pravú ruku a tiež mentálne postihnutie a požiadavke, aby bol jeho zdravotný stav aj miera poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť prehodnotená a tiež potom, čo navrhovateľ podal opravný prostriedok (odvolanie) aj proti rozhodnutiu odporkyne zo 17. augusta 2016 (v spojení s rozhodnutím 18. augusta 2016) z dôvodu, že nepovažoval za dostatočné zvýšenie miery poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť z 50 % na 60 %, Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozsudku potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X-N. z 18. augusta 2016 a rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X-N. zo 17. augusta 2016.

Proti rozsudku podal navrhovateľ odvolanie, ktorým namietal, že jeho nepriaznivý zdravotný stav je nevyliciteľný, nie je schopný sa nikde zamestnať, keďže jednu ruku má nefunkčnú a všade sa vyžaduje práca hlavne s rukami a aj pri sedavom zamestnaní potrebuje ruky na ovládanie napríklad stroja alebo počítača. Preto chce aby bol jeho zdravotný stav a schopnosť pracovať ešte prehodnotené. Okrem toho jeho príjem nepokrýva jeho mesačné výdavky, často chodí na lekárske vyšetrenia a platí si za lieky, ktoré potrebuje, čo mesačne predstavuje 60 -70 € a keby nemal rodičov, u ktorých býva a ktorí mu dávajú peniaze, nedokázal by v tejto ťažkej dobe prežiť. Žiada ešte raz o posúdenie jeho stavu a prehodnotenie celej jeho ťažkej situácie.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa uviedla, že dôvody uvedené v odvolaní nepovažuje za opodstatnené. Poukázala na to, že posúdenie dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť fyzickej osoby vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti. Vo veciach sociálneho poistenia je dokazovanie v tomto smere zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia, a to tak na účely správneho, ako aj súdneho konania.

Uviedla, že navrhovateľ v odvolacom konaní neuviedol žiadne také nové skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia zadovážených v tomto konaní a ktoré by prijatý záver v posudkoch posudkových lekárov sociálneho poistenia spochybnili alebo vyvrátili. Pochybnosti navrhovateľa o tom, že jeho zdravotný stav nebol v konaní správne posúdený, sú vyvolané len jeho subjektívnym presvedčením, čo nie je dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v konaní. Pochybnosti navrhovateľa o tom, že jeho zdravotný stav nebol v konaní správne posúdený, považuje odporkyňa za neodôvodnené, vyvolané len jeho subjektívnym presvedčením, čo nie je dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v konaní. Skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľa boli dostatočne ozrejmene príslušnými posudkovými lekármi sociálneho poistenia, sú z hľadiska skutkového úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi, ako aj zdravotnou dokumentáciou.

Podľa názoru odporkyne súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého

náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaných rozhodnutí a preto navrhla rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne potvrdiť..

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 14. augusta 2018 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

Podľa § 70 ods. 1 zákona poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 71 zákona je poistenec invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (ods.1).

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej, duševnej a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby (ods. 3).

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe lekárskeho správ a údajov zdravotnej dokumentácie a komplexných vyšetrení a ich záverov (ods. 4).

V konaní o preskúmanie rozhodnutí odporkyne o dávkach dôchodkového poistenia, v rámci ktorých sa rozhoduje o invalidnom dôchodku (§ 70 zákona), je nevyhnutnou požiadavkou dôsledne objasnený zdravotný stav žiadateľa o dávku z hľadiska určenia miery poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Vzhľadom na to, že posúdenie dlhodobosti nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť občana vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti, vo veciach sociálneho poistenia je dokazovanie v tomto smere zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia príslušnej pobočky resp. ústredia (§ 153 ods. 5 zákona).

Podľa § 73 ods. 2 zákona o sociálnom poistení suma invalidného dôchodku poistenca, ktorý má percentuálny pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť najviac o 70%, sa určí ako súčin percentuálneho poklesu schopnosti poistenca vykonávať zárobkovú činnosť, priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, ku ktorému sa pripočíta obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku, a aktuálnej dôchodkovej hodnoty; § 63 ods. 1 tretia veta a štvrtá veta platia rovnako.

Najvyšší súd sa s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu a konštatuje správnosť dôvodov na základe ktorých krajský súd rozhodol.

Navrhovateľ nespochybnil, že na základe jeho žiadosti o priznanie invalidného dôchodku od 30. januára 2015 odporkyňa mu rozhodnutím z 13. apríla 2016 priznala podľa § 70 ods. 2 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení invalidný dôchodok od 30. januára 2015 vo výške 160,40 EUR mesačne, zvýšený na základe zákonnej valorizácie od 1. januára 2016 na 161,40 EUR mesačne. Podkladom pre predmetné rozhodnutie bol posudok o jeho zdravotnom stave vypracovaný posudkovým lekárom pobočky Sociálnej poisťovne so sídlom v Banskej Bystrici, ktorý v posudku z 19. februára

2016 okrem vlastného klinického vyšetrenia navrhovateľa zohľadnil neurologické vyšetrenia z októbra 2003 a marca 2015, psychologické vyšetrenie z októbra 2004 a ortopedické vyšetrenie z novembra 2014 a za rozhodujúce zdravotné postihnutie navrhovateľa označil detskú mozgovú obrnu so zaradením pod kapitolu VI., odd. A, pol. 3, písm. b) v rámci prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení a pokles jeho pracovnej schopnosti vyjadril 50 %. V posudku uviedol, že 19-ročný posudzovaný so základným vzdelaním, t.č. nezamestnaný, ktorý nebol zbavený spôsobilosti na právne úkony, je od narodenia sledovaný pre zaostávanie psychomotorického vývoja. Od útleho detstva je vedený ako detská mozgová obrna - kvadrupostihnutie s prevahou na dolných končatinách a vpravo, s ľahkým duševným zaostávaním. Reč sa u neho vyvinula, vždy ovládal zvierače, nikdy nemal epileptické záchvaty, absolvoval klasickú základnú školu s integráciou. V roku 2004 psychológ hodnotil jeho mentálnu úroveň ako ľahké mentálne postihnutie. Mieru poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na hornej hranici možného percentuálneho rozpätia zvolil pre mentálny deficit navrhovateľa pri jeho základnom ochorení, bez inkontinencie, so schopnosťou chôdze, hoci patologickej.

Po podaní opravného prostriedku bol jeho zdravotný stav posudzovaný posudkovým lekárom ústredia Sociálnej poisťovne pracovisko v Banskej Bystrici, ktorý v posudku z 10. augusta 2016 popri vlastnom klinickom vyšetrení navrhovateľa, zohľadnil totožné odborné lekárske nálezy ako prvoposudzovateľ i doplnené neurologické vyšetrenie z októbra 2003, a neurologické, ortopedické, psychologické, psychiatrické a foniatické vyšetrenia z priebehu rokov 2014-2016, na základe čoho dospel k rovnakému posudkovému záveru ako prvoposudzovateľ ohľadom ustálenia jeho rozhodujúceho zdravotného postihnutia, jeho klasifikácie podľa prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení ako aj určenia miery poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pri tomto zdravotnom postihnutí. Na rozdiel od prvoposudzovateľa však považoval za posudkovo významné aj jeho pridružené zdravotné ťažkosti (zhrnuté v diagnostickom súhrne), pre ktoré mieru poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť priznanú pre rozhodujúce zdravotné postihnutie navýšil o ďalších max. možných 10 % na celkových 60 %. Uviedol, že u navrhovateľa bol už v čase narodenia prítomný neurogénne podmienený pes equinovarus pravej dolnej končatiny, ktorý bol opakovane operačne riešený, napriek tomu došlo k skrátaniu pravej dolnej končatiny. Detská mozgová obrna, jej spastická hemiparetická forma stredne ťažkého stupňa podmieňuje mieru poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na úrovni 50 %. Okrem uvedeného bola uňho zistená ľahká mentálna retardácia už v roku 2004 pri IQ na úrovni 60-70 bodov. Od januára 2016 je tiež liečený psychiatrom pre poruchy správania a inú sexuálnu orientáciu, na liečbe je stav dobre ovplyvnený, kompenzovaný, bez floridnej symptomatiky a bez porúch správania. V auguste 2016 bol prvýkrát vyšetrený foniatrom, vykonaný audiogram preukázal perцепčnú obojstrannú nedoslýchavosť, avšak komunikácia s navrhovateľom aj bez načúvacieho aparátu nebola pri posudzovaní jeho zdravotného stavu sťažovaná.

Na základe zmeny v komplexnom posúdení zdravotného stavu navrhovateľa v rámci odvolacieho správneho konania, keď došlo k navýšeniu percentuálneho vyjadrenia miery poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť z 50 % na 60 % odporkyňa správne svojim rozhodnutím z 18. augusta 2016 zrušila skôr vydané rozhodnutie z 13. apríla 2016, pretože po zmene v skutkových zisteniach ohľadom miery poklesu schopnosti navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť pri vzniku jeho invalidity, bolo rozhodnutie odporkyne z 13. apríla 2016 nesprávne. Krajský súd správne konštatoval, že zrušenie vlastného rozhodnutia umožňuje odporkyňi ust. § 217 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a rozhodnutie bolo súladné so zákonom a preto ho dôvodne potvrdil a ako súladné so zákonom a z rovnakého dôvodu, potom, čo dospel k záveru, že skutkové závery odporkyne ohľadom vzniku invalidity navrhovateľa i miery poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť boli súladné s posudkovými a zákonnými kritériami, správne potvrdil aj rozhodnutie odporkyne zo 17. augusta 2016, ktorým odporkyňa priznala navrhovateľovi odo dňa dovŕšenia fyzického veku 18 rokov invalidný dôchodok vo výške zodpovedajúcej 60 % miere poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť s tým, že jeho invalidita vznikla pred dovŕšením veku, v ktorom ukončil povinnú školskú dochádzku.

Vychádzajúc z uvedeného neboli pochybnosti o tom, o aké dôkazné prostriedky odporkyňa oprela svoje rozhodnutie a odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, že odporkyňa riadne vyhodnotila dokazovanie, ktoré vyústilo v riadne zistený skutkový stav, z ktorého odporkyňa vychádzala

pri svojom rozhodovaní. Ani odvolací súd nezistil v rozsahu podaného odvolania také pochybenie napadnutého rozhodnutia odporkyne resp. konania, ktoré mu predchádzalo, ktoré by odôvodňovali jeho zrušenie, preto pokiaľ sa krajský súd stotožnil s jej právnym záverom, považoval tento jeho názor odvolací súd za správny.

Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodnil záverom o správnosti postupu odporkyne a poukazom na relevantné ustanovenia, z ktorých pri ustálení sumy invalidného dôchodku navrhovateľa vychádzala a v primeranom rozsahu zaujal aj stanovisko k námietkam navrhovateľa.

Navrhovateľ nepredložil v odvolacom konaní žiaden dôkaz, ktorý by tento záver spochybňoval, alebo ktorý by nasvedčoval inému rozsahu zdravotného poškodenia, ako bol v čase rozhodovania odporkyne ustálený (§ 250i OSP) alebo by inak prijatý záver spochybňovali. Neuviedol skutkovo nič nové, s čím by sa posudkoví lekári sociálneho poistenia nebolí zaoberali a preto ani jeho námietky v odvolaní naznačujúce jeho ťaživú sociálnu situáciu neposkytujú za daných okolností dostatok dôvodov k pochybnostiam o náležitom posúdení jeho zdravotného stavu v správnom konaní a tak neodôvodňujú prípadné „prehodnotenie“ jeho posúdenia, preto na ne súd v tomto konaní nemohol prihliadať.

Odvolací súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 OSP nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku, na ktoré odkazuje.

Na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že krajský súd dôvodne považoval preskúmané rozhodnutia odporkyne za vydané v súlade so zákonom a dôvodne opravnému prostriedku navrhovateľa nevyhovel. O zákonnosti takéhoto postupu nemal pochybnosti ani Najvyšší súd Slovenskej republiky a preto jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 OSP tak, že ich náhradu navrhovateľovi nepriznal, pretože v odvolacom konaní nebol úspešný.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.